

การสื่อความหมายของสติ๊กเกอร์ไลน์ที่ประกอบสร้าง จากอัตลักษณ์เฉพาะบุคคล

The Signification of LINE Stickers from the Construction of Personal Identities

สมเกียรติ ศรีเพชร*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อความหมายของสติ๊กเกอร์ไลน์ที่ใช้อัตลักษณ์
ของบุคคลมาเป็นแบบในการประกอบสร้าง โดยเก็บข้อมูลจากสติ๊กเกอร์ไลน์จำนวน 5 ชุด ใช้วิธี
การสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้สร้างและวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด จากการศึกษาพบว่าการสื่อความ
หมายของสติ๊กเกอร์ไลน์ทุกชุดเกิดจากสื่อภาพและสื่อข้อความทำหน้าที่ควบคู่กัน โดยภาพถ่ายนำ
เสนออัตลักษณ์ของบุคคลด้วยความเสมือนจริง ในขณะที่ภาพการ์ตูนนำเสนออัตลักษณ์ของบุคคล
โดยลดทอนรายละเอียดบางประการแต่ยังสามารถอ้างอิงไปถึงบุคคลต้นแบบได้ ในส่วนข้อความ
ใช้ถ้อยคำที่ไม่เป็นทางการเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ทำการสื่อสาร

คำสำคัญ : การสื่อความหมาย / สติ๊กเกอร์ไลน์ / อัตลักษณ์

Abstract

This article aims to study the signification of LINE Stickers which were created
from personal identities. The data were collected from five sets of LINE stickers,
by depth-interview from creators, and analyzed thought the concepts. The study
found that the meaning of LINE stickers were conveyed by images and texts, col-
laboratively. The photos represent the real personal identities, on the contrary,
drawing images represent reduced personal identities which refer to the prototype.
Finally, the texts applied in LINE stickers was informal language to make commu-
nicators mutual understanding.

Keywords: Signification / LINE Sticker / Identity

* อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

สำหรับสร้างสติ๊กเกอร์ไลน์จากภาพถ่าย (Photo) ที่มีอยู่แล้วในโทรศัพท์ หรือถ่ายใหม่ ณ ขณะนั้นได้ทันที รวมถึงตัวแอปพลิเคชันสามารถใช้งานได้ง่าย ไม่มีคำสั่งที่ซับซ้อน และจบกระบวนการภายในตัวแอปพลิเคชันเดียว โดยมีขั้นตอนหลัก คือ เลือก

ภาพ > ใส่กรอบภาพหรือลบพื้นหลัง > ใส่ข้อความที่ต้องการ และส่งพิจารณาเพื่อรอจำหน่าย จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้สามารถพบเห็นสติ๊กเกอร์ไลน์ในรูปแบบภาพถ่ายประกอบกับข้อความเพิ่มเติมขึ้นอย่างสติ๊กเกอร์ไลน์ที่ใช้ภาพของบุคคลที่มีตัวตนจริงโดยนำเอาอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลมาใช้ในการนำเสนอ (Presentation) อาทิ สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด BNK48: คุณก็เสี่ยงทาย (ภาพที่ 2) ที่ใช้ภาพสมาชิกของวงประกอบกับข้อความที่ถอดจากเนื้อเพลงและข้อความอื่น ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร รวมถึงสัญลักษณ์ (Sign) เพื่อให้เกิดความหมาย

ภาพที่ 2 สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด BNK48: คุณก็เสี่ยงทาย

ภาพที่ 3 สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด อ้อเจ้า การะเกด

สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด อ้อเจ้า การะเกด (ภาพที่ 3) ที่ใช้ภาพของคุณราณี แคมเปน (เบลล่า) นางเอกจากละครเรื่องบุพเพสันนิวาส ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 (วิกิพีเดีย, ม.ป.ป.) มาประกอบกับข้อความที่ใช้สรรพนาม “ข้า” แทนการกล่าวถึงตนเองเพื่อสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของตัวละคร แม่การะเกด ผวนวกกับสัญลักษณ์เช่นเดิม

จากตัวอย่างสติ๊กเกอร์ไลน์ทั้งสองจึงพออนุมานได้ว่า ศิลปินและนักแสดงเป็นดังตัวสื่อที่ทรงพลังหรือเป็นที่รู้จักของสังคมในช่วงนั้นถูกนำมาใช้เป็นตัวแทนของผู้ใช้งานไลน์ (LINE user) ที่สวมบทเป็นบุคคลนั้น ๆ เพื่อสื่อสาร นอกเหนือจากบุคคลที่เป็นที่รู้จักของสังคมแล้ว บุคคลทั่วไปยังสามารถที่จะใช้ภาพถ่ายของตนเองเป็นคาแรกเตอร์ (Character) ของสติ๊กเกอร์ไลน์เพื่อใช้ในการสื่อสารได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้เขียนสนใจที่จะศึกษาเรื่องของการสื่อความหมายด้วยสติ๊กเกอร์ไลน์ที่ประกอบสร้างจากภาพบุคคลที่มีต้นแบบจากตัวตนจริงเพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ของบุคคลที่อยู่ในสติ๊กเกอร์ไลน์ รวมถึงเทียบเคียงกับผลที่ผู้เขียนได้เคยศึกษาไว้ครั้งทำวิทยานิพนธ์ถึงการประกอบสร้างเพื่อสื่อความหมาย

ปัญหานำการวิจัย - ลักษณะการสื่อความหมายด้วยสติกเกอร์ไลน์ที่ประกอบสร้างจากอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย - เพื่อทราบลักษณะการสื่อความหมายด้วยสติกเกอร์ไลน์ที่ประกอบสร้างจากอัตลักษณ์เฉพาะบุคคล

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดอัตลักษณ์ส่วนบุคคล

• นันทนา น้าฝน (2538) กล่าวถึงอัตลักษณ์ส่วนบุคคลว่าเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งในตัวบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้นมีความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งแตกต่างจากผู้อื่น เมื่อคนมาอยู่ร่วมกันต้องมีการติดต่อสื่อสารโดยพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงออกมาเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์

อัตลักษณ์คือความรู้สึกรู้จักคิดต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสังสรรค์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองตัวเองและคนอื่นมองเราในขณะนั้น และในขณะเดียวกัน มโนทัศน์อัตลักษณ์ จะถูกกล่าวควบคู่ไปกับเรื่องของอำนาจ นิยามความหมายหรือการสร้างภาพแทนความจริง (Representation) เมื่ออัตลักษณ์ไปสัมพันธ์กับแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ดูจะมีความหมายที่แตกต่างจากความหมายที่เข้าใจกันโดยสามัญสำนึก (สุชีพ กรรณสูตร, 2552)

2. แนวคิดการสื่อความหมายด้วยภาพ

• การสื่อความหมายด้วยภาพ เป็นการอธิบายเล่าความด้วยภาพเริ่มต้นด้วยแนวคิด “เหมือนจริง นิยม” (Realism) คือ ภาพที่ถ่ายทอดวัตถุด้วยความเที่ยงตรง และแสดงให้เห็นรายละเอียด ดังนั้นภาพถ่ายจึงเป็นภาพที่เหมือนกับสิ่งที่ถ่ายทอดออกมา ภาพถ่ายจึงเปรียบเหมือนสาร (message) ที่ผู้ส่งสารส่งออกไปยังผู้รับสารนอกจากนี้ภาพถ่ายจะเป็นสื่อกลาง (Media) หรือช่องทาง (Channel) ที่ผู้ส่งสารต้องการใช้ในการส่งสารให้ไปถึงตัวผู้รับสาร (เวทิต ทองจันทร์, 2557)

3. รหัสนำเสนอ (Presentational Code) และ รหัสภาพแทน (Representational Code)

• เป็นหนึ่งในประเภทของรหัส (Code) ที่แบ่งโดย John Fiske (1990) โดยได้อ้างว่า รหัสทั้งสองทำหน้าที่เชิงสุนทรีย์และแสดงความหมาย โดย Presentational Code ทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำการสื่อสาร ร่างกายของมนุษย์จึงจัดเป็นสื่อด้วย อาทิ การแสดงสีหน้า (Facial Expression) และท่าทาง (Posture) ในขณะที่ Representational Code ทำหน้าที่อ้างอิงถึงสิ่งทีนอกเหนือจากตัวของมันเองและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวสารกับสิ่งที่อ้างอิงถึง

4. การกำกับความหมาย (Anchorage)

• Anchorage ทำหน้าที่ในการกำกับหรือควบคุมความหมายโดยใช้ตัวบท (text) เป็นตัวชี้ความหมายทำให้ผู้รับสารมองข้ามความหมายบางอย่างและเลือกรับความหมายบางอย่างอันเป็นการจัดความหมายอื่นอย่างแนบเนียน การกำกับด้วยภาษาอักษรจะควบคุมผู้รับสารให้ค้นพบความหมายที่ได้รับการเตรียมไว้ล่วงหน้า ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าหน้าที่ในการกำกับความหมายจึงทำหน้าที่ในการเลือกสรรความหมายมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยเป็นการอธิบายที่เจาะจงใช้กับสัญลักษณ์บางตัวเท่านั้น ภาษา

เขียนให้อ่านอาจในการควบคุมภาพแก่คนสร้างภาพ การกำกับความหมายของภาพด้วยภาษาเขียนจึงเป็นการจำกัดศักยภาพในการสื่อความหมายของภาพให้เหลือเพียงส่วนของภาพที่ต้องการใช้ (Barthes, 1977 อ้างถึงใน อาริรัตน์ แพทย์นุเคราะห์, 2552)

5. แนวคิดสัญญา (Signs)

การศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนได้เลือกอ้างอิงแนวคิดของเพียร์ซ (C. Peirce) เนื่องจากในสติกเกอร์ไลน์นั้นไม่ได้มีเพียงภาพหรืออักษรเท่านั้น แต่ยังมีการนำสัญญาเข้าประกอบด้วยเพื่อร่วมสร้างความหมายด้วย โดยเพียร์ซได้แบ่งสัญญาออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ 1) สัญลักษณ์ (Icon) ความหมายที่ถูกสร้างจากความเหมือนหรือความคล้ายกัน เช่น รูปถ่าย รูปเขียน รูปกราฟิก 2) ดัชนี (Index) ความหมายเกิดจากการคิดเชิงเหตุผลเป็นต้นขึ้นไปถึงความหมาย เช่น ลูกศรบนป้ายจราจร หมายถึงการสั่งให้ทำตาม กลุ่มควันทำให้นึกถึงไฟ อาการไอทำให้นึกถึงอาการป่วย และ 3) ความหมายเกิดจากเรียนรู้หรือถ่ายทอดกันมา เช่น ตัวอักษร ตัวเลข ตัวอักษร สี

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยนำสติกเกอร์ไลน์จำนวน 5 ชุด (ตารางที่ 1) มาวิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าของผลงาน ประกอบกับการเทียบเคียงกับแนวคิดที่ได้อ้างอิงไว้ เพื่อทราบถึงการสื่อความหมายของสติกเกอร์ไลน์ที่ประกอบสร้างจากอัตลักษณ์เฉพาะบุคคล

	<p>ชื่อสติกเกอร์ไลน์ SOSHY Photosticker</p> <p>บุคคลต้นแบบ: อาจารย์สุธาวัลย์ ธรรมสังวาลย์</p> <p>ผู้สร้าง สุธาวัลย์ ธรรมสังวาลย์ (Aiy Soshy)</p> <p>เผยแพร่เมื่อ มีนาคม 2561</p> <p>เพิ่มเติม https://store.line.me/stickershop/product/3760210</p>
	<p>ชื่อสติกเกอร์ไลน์ Kit Arsa</p> <p>บุคคลต้นแบบ: อาจารย์ประกิจ อาษา</p> <p>ผู้สร้าง สุธาวัลย์ ธรรมสังวาลย์ (Aiy Soshy)</p> <p>เผยแพร่เมื่อ มีนาคม 2561</p> <p>เพิ่มเติม https://store.line.me/stickershop/product/1933601</p>
	<p>ชื่อสติกเกอร์ไลน์ Wiyadathawin</p> <p>บุคคลต้นแบบ: Wiyadathawin</p> <p>ผู้สร้าง สุธาวัลย์ ธรรมสังวาลย์ (Aiy Soshy)</p> <p>เผยแพร่เมื่อ มีนาคม 2561</p> <p>เพิ่มเติม https://store.line.me/stickershop/product/3115014</p>

ชื่อสติ๊กเกอร์ไลน์ AJ WAY
 บุคคลต้นแบบ: อาจารย์เอกสิทธิ์ อวยชัยวัฒน์
 ผู้สร้าง: จารุชา เหมไพบูลย์ (Earnvee)
 เผยแพร่เมื่อ: มีนาคม 2560
 เพิ่มเติม: <https://store.line.me/stickershop/product/1643579>

ชื่อสติ๊กเกอร์ไลน์ ทำการบ้านรียัง
 บุคคลต้นแบบ: อาจารย์ลัทธสิทธิ ทวีสุข
 ผู้สร้าง: อาจารย์ลัทธสิทธิ ทวีสุข (tigernoystudio)
 เผยแพร่เมื่อ: เมษายน 2561
 เพิ่มเติม: <https://store.line.me/stickershop/product/3232761>

ตารางที่ 1 รายละเอียดของสติ๊กเกอร์ไลน์ที่ใช้ในการศึกษา

ผลการศึกษา

• สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด SUSHY Photosticker มีทั้งสิ้น 24 ภาพ ผู้สร้างใช้ภาพถ่ายของตนเองเป็นคาแรคเตอร์หลักเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็น Photosticker จากการสอบถามได้ข้อมูลว่าผู้สร้างต้องการใช้สร้างความสนุกสนานระหว่างสนทนาจึงพยายามใช้ทั้งภาพและคำให้ดูสดใส น่ารัก เป็นกันเอง และสนุกสนาน ใบหน้าจะยิ้ม จะมีท่ามากมายหลายท่า โดยไม่เน้นอะไรที่เป็นเรื่องตลก (Drama) คนที่รู้จักเราจะรู้ดีว่าเป็นนิยายส่วนตัวของเราเอง สติ๊กเกอร์ไลน์หนึ่งอาจใช้ได้หลาย ๆ โอกาสแล้วแต่บริบทของการสื่อสารไป ตอนที่ทำก็เลือกภาพมาก่อนดูว่าในภาพกำลังทำอะไร (Action) ที่สื่ออะไรได้บ้างแล้วค่อย ๆ คิดคำว่าจะใช้คำอะไรที่ดูเข้ากับภาพได้ มีความรู้เรื่องโปรแกรม Photoshop กับ Illustrator อยู่แล้วจึงเอามาใช้ตกแต่งภาพกับทำกราฟิก (Graphic) ได้ไม่ยาก

จากการสังเกตของผู้เขียนพบว่าสติ๊กเกอร์ไลน์ทั้ง 24 ตัวนั้นมีลักษณะที่เหมือนกันคือเป็นภาพถ่ายที่ซ้อนอยู่บนภาพกราฟิกสีต่าง ๆ ที่ปรับเปลี่ยนไปตามโทนสีหลักของเครื่องแต่งกายและมีข้อความเข้ามากำกับด้านซ้ายของคาแรคเตอร์ ด้วยลักษณะของความเหมือนกันนี้ทำให้ผู้เขียนขออธิบายการประกอบสร้างจากบางส่วนเท่านั้น หากต้องการดูภาพสติ๊กเกอร์ไลน์ทั้งหมดสามารถเพิ่มเติมได้จากลิงค์ (Link) ที่ได้ระบุไว้ในตารางที่ 1 นอกจากนี้ยังพบเทคนิคในการประกอบสร้างสติ๊กเกอร์ไลน์อีกสองส่วนคือหนึ่งการใช้องค์ประกอบในภาพมาสอดคล้องกับข้อความเพื่อสื่อความหมายอย่างที่ผู้สร้างนำเสนอลักษณะของความเป็นไทยด้วยการชุดเครื่องแต่งกาย ผนวกกับการนำเสนอ (Representation) ด้วยการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์อย่างการพนมมือไว้หว่างอก มีข้อความ “สวัสดีเจ้าค่า” ทำหน้าที่ในการกำกับความหมาย (Anchorage) เพราะการแสดงกิริยาดังกล่าวในบริบทของสังคมไทยสามารถตีความหมายเป็นอื่นได้ทั้งขอบคุณและขอโทษดังนั้นข้อความจึงมาทำหน้าที่กระชับความหมาย และ ที่ใช้ลักษณะความคล้ายในการออกเสียงระหว่าง “เจอกัน” กับ “แจกัน” มาประกอบสร้างคำให้สอดคล้องกับสิ่งที่สื่ออยู่ และ ที่สื่อความหมายเชิงยืนยันด้วยคำว่า “ฟินจริง” เพื่อรับกับจริงที่กฎในภาพ และสอง

การเน้นย้ำความหมายด้วยสัญลักษณ์ที่เพิ่มเติมลงไปในตัวภาพ อย่างที่ใช้สัญลักษณ์ช้อนส้อมนำเสนอถึงการกิน สัญลักษณ์กล่องของขวัญแสดงถึงการมอบสิ่งของให้เจ้าของวันเกิดตามธรรมเนียมปฏิบัติ ประเด็นนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้สร้างในการเลือกภาพเป็นตัวหลัก แล้วคิดข้อความจากตัวภาพ

จากการศึกษาจึงแสดงให้เห็นว่าผู้สร้างใช้ภาพถ่ายของตนเองเพื่อนำเสนอและตอกย้ำถึงความเป็นตัวตนระหว่างสนทนากับผู้รับสารเปรียบดังการพูดคำนั้น ๆ ด้วยตนเอง ไม่ใช่เพียงผ่านอักษรที่พิมพ์ลงไปหรือภาพสติ๊กเกอร์ไลน์อื่น ๆ ที่สมมติว่าเป็นตนเอง แต่ในขณะที่เดียวกันแม้ตัวภาพถูกใช้เป็นตัวตั้งในการประกอบสร้างความหมายแต่ด้วยจินตนาการของผู้รับสารที่สามารถตีความจากภาพไปได้ต่าง ๆ นานาจึงต้องอาศัยข้อความเข้ามาเป็นตัวกำกับตัวภาพเพื่อให้ทิศทางของความหมายชัดเจนยิ่งขึ้นและเพิ่มความง่ายของผู้ทำการสื่อสาร ทั้งสองฝ่ายให้เกิดความเข้าใจไปในทางเดียวกัน

• สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด Kit Arsa มีทั้งสิ้น 32 ตัว ใช้วิธีการถอดแบบจากบุคคลจริงและประกอบสร้างใหม่ให้เป็นภาพการ์ตูนดังในภาพที่ 4 จากการสอบถามผู้สร้างให้ข้อมูลว่าอยากให้อาจารย์ประกิจ

ภาพที่ 4 เปรียบเทียบระหว่างบุคคลต้นแบบกับคาแรคเตอร์

(บุคคลต้นแบบ) เอาไว้ใช้ในการสื่อสาร เพราะมีนักศึกษารู้จักหลายคน เพราะมันเป็นภาพการ์ตูนดังนั้นจึงใช้การวาดเข้าไปเสริม พวกมูมภาพหรือท่าทางจึงกำหนดได้เอาแค่มือหน้าให้รู้ว่าเป็นใครก็พอ ที่เหลือก็คือใช้คำต่าง ๆ ช่วยสำหรับผลงานสติ๊กเกอร์ไลน์ชุดนี้ผู้เขียนสามารถแยกออกเป็น 7 กลุ่มโดยแบ่งจากองค์ประกอบในภาพ

• สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด Kit Arsa กลุ่มที่ 1

• สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด Kit Arsa กลุ่มที่ 2

• สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด Kit Arsa กลุ่มที่ 3

• สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด Kit Arsa กลุ่มที่ 4

• สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด Kit Arsa กลุ่มที่ 5

• สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด Kit Arsa กลุ่มที่

- สติกเกอร์ไลน์ชุด Kit Arsa กลุ่มที่ 7

ภาพที่ 5 สติกเกอร์ไลน์ที่แบ่งกลุ่ม

จากภาพที่ 5 ซึ่งเห็นได้ว่าสติกเกอร์ไลน์เหล่านี้มีเค้าโครงของใบหน้าทีถอดแบบจากบุคคลที่ใช้รหัสของการนำเสนอ (Presentational code) ในใบหน้าที่แสดงอารมณ์ ผู้ที่รู้จักกับบุคคลนี้จะสามารถอ้างอิงถึงลักษณะของตัวเองได้อย่างง่ายดาย รวมถึงการมีข้อความทำหน้าที่กำกับ (Anchorage) และเป็นตัวสารสำหรับการสื่อสาร พร้อมด้วยรหัสสนทนา (Representational code) ด้วยเครื่องแต่งกายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยเสริมสร้างความหมาย เช่น ใช้สัญลักษณ์ของขวัญและขนมเค้กที่ปักเทียนเป็นภาพแทนของวันเกิด พร้อมด้วยถ้อยคำสำหรับใช้ในการอวยพร ที่นำเสนอด้วยเสื้อผ้า (ชุดครุย) แสดงถึงผู้สำเร็จทางการศึกษา พร้อมทั้งมีข้อความว่า “เอาใจช่วยนะ” ที่สามารถใช้ในการให้กำลังใจในเรื่องการศึกษาหรือเรื่องใดก็ได้ที่ผู้ส่งต้องการให้กำลังใจผู้รับสาร และ ที่สื่อความหมายในลักษณะชื่อชมโดยใช้ภาษามือที่ชูนิ้วหัวแม่มือขึ้นและมีข้อความ “กตโลกั๊ว...รัว” ซึ่งผู้รับต้องเข้าใจบริบทของเฟซบุ๊ก (Facebook) ด้วยจึงจะสามารถตีความอย่างถูกต้องเพราะมีคำว่าโลกที่ทับศัพท์มาจาก Like ที่หมายถึงการกด “ถูกใจ” จากตัวอย่างของสติกเกอร์ไลน์ทั้งสองตัวนี้แสดงให้เห็นถึงเจตนาที่แสดงความรู้สึกเชิงบวกไปยังอีกฝ่ายเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีนั้นไว้

ในขณะที่เดียวกันสติกเกอร์ไลน์ชุดนี้ยังมีภาพที่ผู้ส่งมีเจตนาที่แฝงการต่อว่าหรือเสียดสีเช่น ใช้ปากแบบโค้งคว่ำสื่อถึงอารมณ์เชิงลบ มีข้อความว่าสมน้ำหน้าเข้ามากำกับและที่ใช้สำหรับต่อว่าหรือเสียดสีคู่สนทนา น่าสนใจที่ภาพนี้ผู้สร้างใช้การนำเสนอด้วยภาษาภาพโดยใช้สัญลักษณ์ของปากมาแทนถ้อยคำ ดังนั้นผู้รับสารต้องเข้าใจวิธีการตีความหมายของภาพด้วย

จากการศึกษาสติกเกอร์ไลน์ชุดนี้ทำให้เห็นประเด็นของการสื่อความหมายว่าผู้สร้างได้ทำการลดทอนรายละเอียดบนใบหน้าและศีรษะลงให้เหลือเพียงส่วนสำคัญที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของบุคคลไว้เท่านั้นและใช้ภาพวาดด้วยกราฟิกในส่วนของลำตัวที่ไว้แสดงท่าทางต่าง ๆ ที่มาเสริมกับอารมณ์บนใบหน้าและกำกับความหมายด้วยข้อความเพื่อใช้เป็นตัวเนื้อหาสาระสำหรับสร้างความเข้าใจ

• สติกเกอร์ไลน์ชุด Wiyadathawin มีทั้งสิ้น 16 ภาพ ใช้ภาพถ่ายบุคคลและข้อความในการประกอบสร้างความหมาย จากการสอบถามผู้สร้าง (อาจารย์สุธาวลัย) ได้ให้ข้อมูลว่า สติกเกอร์ไลน์ชุดนี้เป็นความประสงค์ของแฟนหนุ่มของบุคคลที่อยู่ในสติกเกอร์ไลน์ คือต้องการมอบให้แฟนเป็นของขวัญวันเกิดจึงว่าจ้างให้จัดทำขึ้น โดยผู้จ้างเป็นคนเลือกภาพต่าง ๆ มาให้ตามจำนวนที่ต้องการทำแต่มีการตกลงบางประการในเบื้องต้น เช่น ส่วนบนของศีรษะไม่แหงน แขนทั้งสองข้างครบ ส่วนข้อความนั้นเป็นการระดมสมองระหว่างผู้สร้างและผู้ว่าจ้างว่าต้องการคำแบบไหน ผู้สร้างมีหน้าที่แนะนำว่าควรเพิ่มหรือลดหรือเปลี่ยนคำในข้อความเพื่อให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสื่อสติกเกอร์ไลน์และเลี่ยงโอกาสที่จะไม่ผ่านการพิจารณาจากทางไลน์

ในส่วนของการประกอบสร้างทำการไค้ท (Di-cut) พื้นหลังของภาพออกและแทนที่ด้วยภาพกราฟิก โดยดูจากโทสีหลักของเสื้อผ้า เช่น รวมถึงองค์ประกอบในภาพที่ใช้ภาพกราฟิกมาช่วยสื่อความหมายอย่างที่ใช้สัญลักษณ์ (Icon) หัวใจมาเสริมตัวภาพและใช้ข้อความเข้ามากำกับอีกทีหนึ่ง คล้ายกับที่ใช้สัญลักษณ์หัวใจนำเสนอ (Representation) ถึงความรักระหว่างบุคคลต่าง ๆ นอกจากนี้การประกอบสร้างความหมายยังสามารถนำเรื่องของท่าทาง (Posture) ของบุคคลมาร่วม ที่ใช้ท่าทางมือกุมศีรษะพร้อมกระดาศและวัตถุด้านหน้าเพื่อแทนความยุ่งจากการทำงานพร้อมข้อความกำกับ ใช้ท่าทางที่ชูสองนิ้วควบคู่กับข้อความว่า “สู้ตาย” เพื่อแสดงถึงพลังกายกึ่งใจของการเอาชนะ และ ใช้ท่าทางกึ่งนั่งและนอนมาพร้อมกับข้อความว่า “ราตรีสวัสดิ์” และมีสัญลักษณ์เสื้อยเป็นภาพแทนของการนอนหลับพักผ่อนในเวลาค่าคืน

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าสื่อภาพถ่ายได้นำเสนอความเหมือนของบุคคลออกมาอย่างชัดเจนแล้วโดยผ่านอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลผสมผสานกับการตกแต่งและเพิ่มเติมรายละเอียดด้วยภาพกราฟิก แต่ด้วยลักษณะของสื่อภาพที่ให้ความหมายอย่างหลากหลายข้อความจึงยังต้องเข้ามาทำหน้าที่ในการกำกับ (Anchorage) ความหมายของภาพต่าง ๆ และทำหน้าที่เป็นตัวเนื้อหาสาระสำหรับการใช้ในการสื่อสารบนไลน์เช่นเดิม

• **สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด AJ WAY** มีทั้งสิ้น 8 ภาพ ใช้ภาพถ่ายบุคคลจริงเป็นตัวคาแรคเตอร์หลัก จากการสอบถามผู้สร้างได้ข้อมูลว่า พอทราบว่าสามารถทำสติ๊กเกอร์ไลน์ที่เป็นภาพคนจริงได้เลยเสนอไปยังอาจารย์เอกสิทธิ์ (บุคคลในสติ๊กเกอร์ไลน์) ซึ่งก็เห็นด้วยผนวกกับนักศึกษาหลายคนรู้จักอาจารย์จึงอนุญาต

ให้ทำได้ ในส่วนของการประกอบสร้างผู้สร้างได้ให้ข้อมูลว่า เพราะบุคคลในภาพบอกอยู่แล้วว่าเป็นใคร คนที่รู้จักจะเข้าใจและทราบถึงลักษณะนิสัยและความเป็นตัวตนของคน ๆ นั้น ถึงแม้ไม่มีคนเข้าไปใช้ก็ไม่ได้มีผลอะไร ตัวภาพทั้งหมดนี้ผู้สร้างเป็นคนเลือกเอง โดยดูจากองค์ประกอบ (Action) ภาพแล้วคิดว่าสามารถใส่คำหรือสื่ออะไรได้บ้าง ถ้อยคำที่เราหาไม่ได้ในสติ๊กเกอร์ไลน์ชุดอื่น ๆ เราสามารถใส่ลงไปเองในภาพของเราเองมันก็บอกและตอบความเป็นเราหรือคน ๆ นั้นด้วย เมื่อได้ทั้งภาพและคำแล้วจึงเข้าสู่กระบวนการตกแต่งด้วย Photoshop และ Illustrator

จากการวิเคราะห์ของผู้เขียนสามารถอธิบายได้ว่า ภาพถ่ายบุคคลนั้นสามารถบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ (Identity) ของบุคคลชัดเจนอยู่แล้ว ยิ่งกับบุคคลที่มีความคุ้นชินจะสามารถเข้าใจถึงลักษณะอาการของบุคคลนั้นได้ ด้วยจุดประสงค์ของสติ๊กเกอร์ไลน์ชุดนี้คือเพื่อเป็นสีสันของสื่อสาร ทำให้ผู้สร้างเลือกใช้ภาพที่สื่ออารมณ์เชิงบวกและใช้ข้อความเข้ามากำกับ อย่างที่ใช้คำว่า “สวัสดีครับ” มาประกอบกับตัวภาพเพื่อกำกับความหมาย (Anchorage) และใช้สื่อสารในโอกาสทักทายหรืออำลาในธรรมเนียมปฏิบัติของคนไทย คล้ายกับ ที่ใช้ข้อความ “แล้วเจอกัน” ในรูปบอลลูนคำพูดเสมือนตัวบุคคลกำลังกล่าวคำนั้น “แบบนี้ก็ได้หรอ” และ “โอเคครับ” มาทำหน้าที่บอกทิศทางของการตีความหมายโดยเป็นตัวครอบท่าทาง (Posture) ที่อาจจะสามารถตีความความเป็นทิศทางอื่นได้อย่างปะปะ (Arbitrary) แต่เมื่อภาพความและภาพมาพร้อมกันทำให้ขอบเขตของความหมายนั้นแคบลงและส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจนั้นมากขึ้น แตกต่างจาก

ที่มีขามข้าวในภาพผนวกกับท่าทางของการกิน เมื่อซ้ำด้วยการปรากฏของของมาแล้ว ทำให้มิติของความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น หรือที่ใช้ท่าทาง (Posture) อย่างการเหม่อลอย (อย่างตั้งใจ) และเอามือเท้าศีรษะนำเสนอความรู้สึกไปพร้อมๆ กับการกำกับด้วยถ้อยคำ ภายใต้รหัสภาษา นอกจากนี้จากการศึกษายังพบสติ๊กเกอร์ไลน์อย่างที่เราสร้างไม่ได้ใช้ ข้อความประกอบเป็นถ้อยคำกำกับแต่อย่างใด จากการสอบถามทำให้ทราบว่าผู้สร้าง ต้องการให้ผู้รับสารสามารถตีความได้อย่างอิสระตามแต่บริบทของการสื่อสาร รวมถึงตัวผู้ใช้เองก็สามารถเลือกใช้ได้ในหลายๆ บริบทเช่นกัน ดังนั้นจากการวิเคราะห์สติ๊กเกอร์ไลน์ ชุดนี้ทำให้ทราบว่า ข้อความ (Text) กลายเป็นตัวสื่อ (Medium) ที่สำคัญยิ่งของการสร้างความเข้าใจ เพราะภาพถ่ายไม่ได้ถูกสร้างเพื่อใช้ทำสติ๊กเกอร์ไลน์ตั้งแต่แรก แต่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในภายหลัง จึงจำเป็นต้องพึ่งพาข้อความมาเป็นกรอบจำกัดและกำกับทิศทาง ในการถอดรหัสความหมายไม่ให้ผิดเพี้ยนจากความตั้งใจของผู้ส่งเอง

• **สติ๊กเกอร์ไลน์ชุด ทำการบ้านรียัง** มี 8 ภาพ จุดประสงค์หลักคือใช้สำหรับตามงานจากนักศึกษา ผู้สร้างใช้ตนเองเป็นต้นแบบของตัวคาแรคเตอร์ (Character) ที่นำเสนอด้วยความเหมือน (ดูภาพที่ 6) ออกมาเป็นการตลกสองมิติ เน้นสีโทนขาวดำ มีข้อความประกอบเพื่อใช้สื่อความหมาย

ภาพที่ 6 เปรียบเทียบระหว่างบุคคลต้นแบบกับคาแรคเตอร์

เนื่องจากผู้สร้างมีความสามารถด้านการวาดและเข้าใจถึงลักษณะตนเองจึงสามารถคิดและวาดออกมาได้ทันที ผนวกกับเป้าหมายของการสร้างชัดเจนไม่ต้องคิดถ้อยคำใดๆ มากนัก นอกจากนี้ผู้สร้างยังอ้างอีกว่า เพราะนักศึกษาารู้แล้วว่าเราเป็นใครมีนิสัยแบบไหน มันเป็นดังภูมิหลัง (Background) เมื่อส่งสติ๊กเกอร์ไลน์จึงเป็นเสมือนไปบอกด้วยตัวเราเอง ผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์ในส่วนของการประกอบสร้าง โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

กำกับความหมายด้วยข้อความ ภายใต้รหัสภาษา

ใช้รหัสนำเสนอด้วยสีหน้าที่สื่ออารมณ์โกรธ

ใช้รหัสภาพแทนด้วยเส้นตรง แสดงการเคลื่อนไหวของร่างกาย

จากภาพที่ 7 เห็นได้ว่าความหมายทางอารมณ์โกรธถูกถ่ายทอดผ่านทางสีหน้า ด้วยแวตาดำงก้ำปากอ้ากว้าง เห็นฟุ้งที่แหลมคม ผนวกกับเสื้อผ้าที่เป็นเสื้อสีขาวแขนยาวพับแขนเสื้อตามลักษณะของตัวผู้สร้างเอง พร้อมท่าทำเอว ชี้นิ้ว มีเส้นตรงรอบตัว คาแรคเตอร์เป็น Action Line แสดงความเคลื่อนไหว กำกับความหมายให้ตัวภาพด้วย รหัสภาษา (Language Code) ในข้อความว่า “ไปทำมาใหม่” เพื่อให้ผู้รับเข้าใจถึงเจตนา และออกคำสั่งให้ไปทำงานหรือการบ้านมาใหม่ นอกจากนี้ยังมีสติ๊กเกอร์ไลน์ตัวอื่น ๆ ที่ใช้ลักษณะของการประกอบสร้างความหมายแบบเดียวกัน โดยยังคงใช้สีหน้าเพื่อบ่งบอก อารมณ์หงุดหงิด ผนวกกับท่าทาง พร้อมลายเส้นเสริมอารมณ์ในตัวภาพกับข้อความที่ กำกับความหมายสำหรับใช้ในการสื่อสาร หรือที่แม้ไม่มีข้อความแต่ใช้สัญลักษณ์ (icon) กลุ่ม คว้นแทนไอความร้อนจากความโกรธ เช่นเดียวกับ ที่ใช้ภาพใกล้ (Close short) ไม่มี ข้อความสื่อความหมายถึงการจับตามองอย่างใกล้ชิดหรือให้ความรู้สึกของการคาดคั้นไป พร้อมกัน หรือ ที่ใช้มุมภาพเดียวกันเพียงแต่เพิ่มข้อความเข้าไปเพิ่มกำกับความหมายดั้ง เดิม และที่เน้นอารมณ์บนใบหน้าและข้อความที่สื่อความหมายเชิงออกคำสั่งอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

สติ๊กเกอร์ไลน์ได้ทำหน้าที่ในการสร้างสีสันรวมถึงสร้างความชัดเจนในการสื่อสาร (ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจี๊วงค์, 2556) โดยเฉพาะทางด้านอารมณ์และหรือความรู้สึกที่ผู้ส่งสารต้องการแสดงออกซึ่งหลาย ครั้งยากต่อการอธิบายผ่านข้อความ ดังนั้นไม่ว่าเป็นสติ๊กเกอร์ไลน์แบบภาพการ์ตูนหรือแบบภาพถ่ายก็ยังคงต้องสร้างความหมายได้ดั้งเดิม สำหรับการสื่อความหมายด้วยสติ๊กเกอร์ไลน์ที่ประกอบสร้างจากอัต ลักษณ์เฉพาะบุคคลนั้นผู้เขียนขออภิปรายเป็นสองส่วน คือ 1) สติ๊กเกอร์ไลน์ที่ใช้ภาพถ่ายมาเป็น คาแรคเตอร์ ผู้สร้างใช้รหัสนำเสนอ (Presentation Code) แสดงอารมณ์ผ่านสีหน้า ท่าทาง กับตัวบุคคล ที่อ้างอิงถึงจากภาพถ่าย ดังนั้น อัตลักษณ์ของบุคคลจึงถูกดึงมาให้ปรากฏชัดเพื่อเห็นถึงความเป็นตัวเอง (Self) แต่ด้วยความกำกวมในระดับหนึ่งของภาพโดยเฉพาะภาพถ่ายที่ไม่ได้มีจุดประสงค์มาทำสติ๊กเกอร์ ไลน์ตั้งแต่แรก ข้อความ (Text) จึงเข้ามาทำหน้าที่ในการชี้ทิศทางทางอารมณ์และบังคับให้ผู้รับสารละทิ้ง ความหมายบางอย่างที่ไกลเกินความเป็นไปของความหมาย 2) สติ๊กเกอร์ไลน์แบบภาพการ์ตูนที่ถอดแบบ จากอัตลักษณ์ของบุคคลจริง ด้วยธรรมชาติของการ์ตูนทำให้ผู้สร้างสามารถลดหรือเพิ่มเติมรายละเอียด บางประการลงไปให้น้อยหรือมากเกินไปจนความจริงแต่ยังคงให้ความสำคัญกับสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตน ของผู้สร้าง โดยเฉพาะใบหน้า (Face) หรือเค้าโครงหน้าเพราะเป็นส่วนที่จำแนกบุคคลออกจากกันได้ดี ที่สุด ทั้งนี้ข้อความยังคงแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่มีในสติ๊กเกอร์ไลน์ เพราะช่วยทอนความกำกวมของภาพ และชี้ทิศทางของการถอดรหัสในตัวสาร อนึ่งสติ๊กเกอร์ไลน์แบบภาพการ์ตูนยังแต่งเติมรูปร่างอื่น ๆ ใน ผ่านสัญลักษณ์ (Sign) แบบสัญลักษณ์ (Icon) หรือสัญลักษณ์ (Symbol) เพื่อชูความหมายให้โดดเด่นยิ่งขึ้น ดัง นั้น การสื่อความหมายของสติ๊กเกอร์ไลน์ที่ประกอบสร้างจากอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลยังคงแสดงถึงการ ทำงานร่วมกันของรหัสนำเสนอและรหัสภาพแทนที่ต่างประกอบสร้างทั้งภาพและข้อความเพื่อให้ความ หมายปรากฏออกมา

สุดท้ายนี้จึงสรุปผลว่าผู้สร้างแต่ละคนมีกฎเกณฑ์ในการประกอบสร้างความหมายที่คล้ายกัน คือ มีจุดประสงค์การสร้างของตนเองแล้วสร้างหรือเลือกสรรภาพ ไม่ว่าจะเป็นสื่อภาพถ่ายหรือภาพวาดที่แสดง ถึงตัวตนของผู้สร้างหรือบุคคลนั้นมาสื่อความหมายทางอารมณ์และใช้ข้อความมาสื่อความหมายทางเนื้อหา ผ่านถ้อยคำง่าย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างความเข้าใจในสำหรับกิจกรรมทางการสื่อสารบนแอปพลิเคชันไลน์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- นันทนา น้ำฝน. (2536). *เอกลักษณ์ของพยาบาลวิชาชีพ*. สงขลา: เหมการพิมพ์.
- ประสพโชค นวพันธ์พิพัฒน์. (2540). *การใช้รหัสที่ปรากฏในงานของนักเขียนการ์ตูนไทย*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เวทิต ทองจันทร์. (2557). *กระบวนการสร้างสรรค์ภาพถ่ายดิจิทัลสำหรับใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ 3 (เต่างอย) จ.สกลนคร* (รายงานการวิจัย). ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสยาม.
- ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจือวงศ์. (2556). *ไลน์รูปแบบการสื่อสารบนความสร้างสรรค์ของสมาร์ตโฟน: ข้อดีและข้อจำกัดของแอปพลิเคชัน*. *นักบริหาร*, 33(4), 42-54.
- อารีรัตน์ แพทย์นุเคราะห์. (2552). *การกำกับความหมายของแผนที่ท่องเที่ยวบนสื่ออินเทอร์เน็ต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Fiske, J. (1982). *Introduction to COMMUNICATION studies*. London: Methuen & Co.Ltd.

ออนไลน์

- วิกิพีเดีย. (ม.ป.ป.). *บุพเพสันนิวาส*. วันที่สืบค้น 9 มกราคม 2562 จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/บุพเพสันนิวาส> ทัศนสุนทร. (2552, 29 พฤษภาคม). *แนวคิดอัตลักษณ์ Identity*. [เว็บไซต์] เข้าถึงได้จาก <http://sucheepost.blogspot.com/2009/05/identity.html>